Informatienota

Datum vergadering	: 29 september 2020
Registratienummer	: 72592/72594 IN/101
Portefeuillehouder	: Govert van Bezooijen
Bijlage(n)	: Regionale Adaptatie Strategie “Rivierengebied Klimaatbestendig, samen aan de slag! Beeldvormende digitale presentaties.
Onderwerp	: Beeldvorming Regionale klimaat Adaptatie Strategie

---

Onderwerp
Beeldvorming Regionale klimaat Adaptatie Strategie

Kennisnemen van
1. Beeldvormende digitale presentaties
2. Rapportage Regionale Adaptatie Strategie “Rivierengebied Klimaatbestendig”

Inleiding
Op 31 maart 2019 stuurden wij u een raadsinformatienota over klimaatadaptatie. In die nota informeerden wij u over de stappen die wij als deelnemer van regio Samenwerkende Netwerken Rivierenland (SNR) nemen om het klimaatadaptatie beleid voor Rivierenland op te zetten en waar we ons bevonden in dat proces. Een startnotitie voegden wij voor u toe.
In deze raadsinformatie lichten wij graag aan u toe welke stappen wij de afgelopen periode hebben genomen en welke stappen er nog te zetten zijn.

Wat hebben we gedaan tot nu toe?
In 2019 is een regionale stresstest uitgevoerd en is een klimaateffectatlas ontwikkeld die aanduidt welke gebieden en locaties kwetsbaar zijn voor de klimaatthema’s “wateroverlast”, “verdroging”, “hitte” en “overstromingen”. Via deze link http://tiny.cc/KlimaatRegioRivierenland kunt u de effectenatlas inzien. Deze regionale atlas legt de nadruk op de regionale verbanden. Daarnaast zijn er via een consultatieronde gesprekken gevoerd met de overheden en andere betrokken partijen. Verder voerden we eind 2019 en begin 2020 een viertal dialoogbijeenkomsten met onder meer gemeenten, waterschap, provincie, woningcorporaties, GGD, landbouworganisaties, natuur- en milieuorganisaties en ontwikkelende partijen. We brachten daarbij de risico’s, opgaven en ambities rondom klimaatadaptatie in onze regio in kaart.

Dit resulteerde in een door betrokkenen opgestelde Regionale Adaptatie Strategie (hierna: RAS) voor het Rivierengebied. Hierin verwoorden wij onze regionale ambities en opgaven van klimaatverandering en de benodigde maatregelen.
Deze RAS voor het Rivierengebied bieden wij u ter kennisname aan en treft u als bijlage aan.

Kernboodschap
Graag hadden wij alle betrokken gemeenteraden dit voorjaar tijdens een fysieke bijeenkomst uitgebreid geïnformeerd. Door het coronavirus vonden en vinden we het houden van een dergelijke interactieve bijeenkomst niet verantwoord. U ontvangt daarom via deze weg de RAS.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage RAS willen reageren dan ontvangen wij graag uw reactie. Uw reactie kunnen we dan meenemen in de verdere uitwerking van de strategie en de uitvoeringsagenda.
U kunt uw reactie sturen naar de regiocoördinator Roland Roijackers, roland@raadhuisadvies.nl.

Graag wijzen wij u op de digitale beeldvormende presentaties die via de volgende link "Digitale beeldvormende presentatie" te benaderen zijn. Deze beeldvormende presentaties worden u aangeboden vanuit de regionale samenwerking Klimaat Actief Rivierenland (KAR). Via de digitale link spreekt de voorzitter van de Stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland, de heer Govert van Bezooijen, u toe over klimaatadaptatie. Tevens wordt u via een filmpje door de RAS geleid en is er de mogelijkheid uw reactie achter te laten. Uiteraard kunt u ons ook via schriftelijke weg uw reactie doen toekomen.

Consequenties
De Regionale Adaptatie Strategie met uitvoerings- en investeringsprogramma wordt u begin 2021 ter vaststelling aangeboden.

Financiën
Bij de opstelling van het uitvoeringsprogramma wordt ook een investeringsplan gemaakt. Dat vraagt op termijn investeringen van onze organisatie. Vanuit het rijk zijn impulsregelingen mogelijk om de uitvoering van het programma te versnellen.

Impulsregeling DPRA
Vanaf januari 2021 kunnen werkregio's aanspraak maken op de impulsregeling DPRA.
Doelstelling is om een versnelling van de uitvoering van klimaatadaptatie maatregelen te realiseren.
De rijksbijdrage is niet bedoeld voor regulier of achterstallig beheer en onderhoud.

Voor de rijksbijdrage wordt een percentage van 33% gehanteerd. De werkregio's (decentrale overheden) moeten zelf 67% investeren. Daarmee ontstaat een vliegwieleffect voor investeringen vanuit de regio. Het percentage rijksbijdrage van 33% is gekozen om tot uitdrukking te brengen dat het hier in beginsel niet om rijkstaken gaat. Maar het Rijk ziet wel de urgentie en wil tijdelijk bijdragen aan het op gang brengen en versnellen van de uitvoering.

De regeling start op 1 januari 2021. Tot en met 31 december 2023 kunnen werkregio's jaarlijks (een deel van) het voor hen geoormerkte bedrag aanvragen. De uitvoering van de maatregelen moet in 2027 afgerond zijn. Aangevraagde middelen die niet zijn benut vallen aan het eind van de regeling (na 2027) terug aan het Rijk.

Regiodeal FruitDelta
Het doel van alle Regio Deals die het Rijk wil sluiten, is het stimuleren van brede welvaart in elke regio. Wij willen een slimme, duurzame en inclusieve regio zijn die weerbaar en toekomstbestendig is en zelfredzaam blijft. Met de Regio Deal kan FruitDelta Rivierenland het sociaal, ecologisch en economisch kapitaal én de regionale samenwerking verder versterken.

Voor het afsluiten van de Regio Deal stelt het Rijk de voorwaarde dat de Regio een gelijk bedrag inlegt op basis van 50% cofinanciering. Het rijk stelt een maximale bijdrage van 7,5 miljoen beschikbaar voor het hele programma van de Regiodeal FruitDelta.

Onder het programmalijn Fruit van de regiodeal kunnen maatregelen voor het aanpakken van de veranderingen van het klimaat, op het gebied van waterbeschikbaarheid en energietransitie door ondernemers, overheden en inwoners worden ingevuld.

Ook de Regio Deal moet worden gezien als een versnellingsagenda.

Communicatie
De rapportage en de beeldvormende presentaties worden ook gedeeld met de betrokken stakeholders en zullen binnenkort via diverse media verspreidt worden.

Vervolg
De RAS moet door alle betrokken gemeenteraden en het algemeen bestuur van waterschap Rivierenland worden vastgesteld. Voordat wij u om een besluit vragen, gaan wij deze RAS voorzien van een regionale uitvoeringsagenda. Daarin wordt het volgende concreet gemaakt:

- Hoe brengen we de doelen en strategie die in de RAS zijn beschreven in de praktijk en op regionaal niveau?
- Welke activiteiten pakken we de komende jaren gezamenlijk op om klimaatadaptatie vanuit de regionale samenwerking te versnellen?
- Hoe geven we richting voor de activiteiten op lokaal en organisatieniveau zodat we als partners in afstemming met elkaar meer kunnen bereiken?

Wij verwachten u de RAS en de bijbehorende uitvoeringsagenda begin 2021 ter besluitvorming voor te leggen. Via het lokale spoor geven wij deze regionale strategie verder vorm en inhoud via onze eigen gemeentelijke Lokale Adaptatie Strategieën met een uitvoerings- en investeringsagenda.

Bijlage(n)
Bijlage 1: Rapportage Regionale Adaptatie Strategie “Rivierengebied Klimaatbestendig”
Bijlage 2: Beeldvormende digitale presentaties -
https://mailchi.mp/9bf68d0d7e92/stavazaklimaatadaptatierivierenland?e=7628638e15

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,
de secretaris, de burgemeester,

Toelichting op de Rapportage "Regionale Adaptatie Strategie, samen aan de slag!"

Zichtbare veranderingen vragen om aanpassingen.
Ook in onze regio hebben we steeds vaker te maken met de effecten van klimaatverandering. Rivierenland is gevoelig tot zeer gevoelig voor wateroverlast, droogte, hitte en overstroming. Dit vraagt dat wij ons aanpassen, met het oog op een vitale en toekomstbestendige regio met een fijn leef- en werkklimaat. De Regionale Adaptatie Strategie (RAS) beschrijft niet alleen de effecten waar wij als regio mee worden geconfronteerd, maar ook de ambities en opgaven waar we voor staan. De strategie richt zich op de opgaven die binnen onze eigen invloedssfeer zitten en waar we iets aan kunnen doen in termen van voorkomen of reguleren. In sommige gevallen betekent klimaatadaptatie ook dat we – incidenteel – overlast zullen moeten accepteren. De RAS maakt inzichtelijk waar extra inzet nodig is om klimaatadaptief te handelen en in 2050 klimaatadaptief te zijn ingericht.

De opgaven die in de RAS zijn benoemd, betreffen de regionale opgaven. Uiteraard kennen deze op onderdelen ook een lokale uitwerking. Regionaal oppakken waar het kan en het leggen van verbindingen met de lokale aanpakken. Zo hoeven individuele overheden en stakeholders niet zelf het wiel uit te vinden, maar maken we gebruik van elkaars kennis en ervaringen. Met deze regionale aanpak versterken we de maatregelen van de individuele overheden en stakeholders. Via het lokale spoor geven wij deze regionale strategie verder vorm en inhoud via de Lokale Adaptatie Strategieën met uitvoerings- en investeringsagenda.

Klimaatbewustzijn moet een vanzelfsprekend onderdeel worden van al ons beleid en handelen.
Op korte termijn richten wij ons op het vergroten van de urgentie tot klimaatadaptatie. Dit moet er toe leiden dat we klimaatadaptatie verankeren in ons beleid en ons concrete handelen. We vragen om een andere manier van denken en samenwerken. Samen naar beste weten beslissingen durven nemen, op basis van beperkte kennis en in de wetenschap dat de toekomst onvoorspelbaar is. We richten ons daarbij op de korte termijn eerst op de meest urgente opgaven en de makkelijke oplossingen (“laaghangend fruit”). We koppelen klimaatadaptatie aan kansen op meerdere gebieden, zoals de energietransitie, bos- en natuurontwikkeling, aanleg en reconstructie van wegen, dijkverbeteringen, recreatieve ontwikkelingen et cetera.

De uitwerking van de opgaven en maatregelen, bepaalt of wij er in slagen om ons aan te passen aan klimaatverandering. De volgende stap in het proces rondom deze RAS is het opstellen van een uitvoeringsagenda. In deze agenda maken we concreet wat wij in de regio in de komende 3 jaar (2021 – 2023) gaan doen als overheden en stakeholders. Op tactisch niveau gaan we in op maatregelen tot 2027. Leidend daarbij is hoe we de strategie en ambities zoals beschreven in de RAS in de praktijk gaan brengen op regionaal niveau. Daarmee versnellen we dat onze regio zich aanpast aan het veranderende klimaat. Het is van belang dat alle stakeholders betrokken worden bij het komen tot zo’n agenda. Op deze manier ontstaat commitment aan de ambities, opgaven en de uit te voeren maatregelen. In de werkgroepen die de uitvoeringsagenda gaan uitwerken is een brede vertegenwoordiging van stakeholders daarom wenselijk.

Het doel van de uitvoeringsagenda is om samenwerking en afstemming in de uitvoeringen te bereiken in de regio. Zowel tussen als binnen de activiteiten die we de komende jaren willen oppakken.

De uitvoeringsagenda behandelt onder andere:

- Governance: hoe gaan we samenwerken, hoe borgen we de inbreng van stakeholders, hoe richten we de processen in?
- Uitvoeringsprogramma: doel van de samenwerking, als mede de concrete maatregelen (wat pakken we regionaal op en wat lokaal? En wat mogelijk als tussenvariant, met regionaal overleg, maar lokale uitvoering?), wat zijn strategische-tactische-operationele maatregelen?
- Monitoring: op welke manier gaan we de RAS en het uitvoeringsprogramma monitoren?
- Financiering: hoe financieren we het uitvoeringsprogramma en de samenwerking. Welke mogelijke subsidies kunnen we aanwenden? Opstellen van een afwegingskader voor de verdeling van de DPRA impulsgelden.
- Communicatie: daarbij gaat het zowel om de interne als externe communicatie.

We zijn als regio, waterschap en provincie inmiddels gestart met het uitwerken van de uitvoeringsagenda. Daarbij gaan wij ook de stakeholders betrekken. Wij verwachten de RAS Rivierengebied begin 2021 samen met de uitvoeringsagenda voor besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraden, het algemeen bestuur van waterschap Rivierenland, Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de overige stakeholders. Via het lokale spoor geven wij deze regionale strategie verder vorm en inhoud via onze Lokale Adaptatie Strategie met bijbehorend uitvoeringsprogramma.

Iedereen is eigenaar van het klimaat
De laatste jaren laten de perioden van extreme droogte en hitte zien dat klimaatadaptatie verder gaat dan alleen het omgaan met wateroverlast en overstromingen. Klimaatadaptatie gaat over het gebruik van het stedelijk en landelijk gebied in de breedste zin. Het heeft gevolgen voor nagenoeg alle beleidsterreinen (wonen, werken, natuur, milieu, sociaal domein). Dit betekent dan ook dat het eigenaarschap van klimaatadaptatie in de organisaties verbreed moet worden naar andere beleidsterreinen. Het is geen “klusje” wat door enkele medewerkers gedaan kan worden. Integrale aandacht voor de effecten van klimaatverandering en de brede opgaven is nodig om in 2050 klimaatadaptief te zijn ingericht. Het is een relatief nieuw onderwerp en het meenemen van adaptatie in beleid en uitvoering gaat nog niet vanzelf. Het onderwerp vraagt extra aandacht en personele inzet van alle betrokkenen.

De RAS is ontstaan uit een intensieve samenwerking tussen partijen uit de regio, en ook voor de uitvoering van de RAS is samenwerking en commitment een belangrijke voorwaarde. De kracht van veel oplossingsrichtingen ligt juist in een gezamenlijke aanpak met alle betrokken stakeholders. Om te voorkomen dat het vervolg op deze RAS versnipperd en ongecoördineerd zal zijn en van de agenda verdwijnt, is het nodig om tot een formele vorm van samenwerken te komen. De uitvoeringsagenda gaat in op de wijze van samenwerking, de governance, en de financiering van de regionale aanpak klimaatadaptatie.